

Hellström – En sommarsaga, revolutionens år

Det friskar till kuling i barndomens minneslund. Ute i Europa gjorde folk upp med både sitt eget lands och USA:s förtryck likväl som det mäktiga Sovjetunionens stöveltramp. Alla tycktes de ha problem, de som försökte hålla koll på andra länder och människor med hjälp av batonger, gevär och kanoner. Hela världen stod inte i brand, men i Vietnam där brände kapitalets drängar barn och kvinnor med eldkastare. Jag var fyllda tio år och det var inte i världspolitiken jag hade mitt huvudintresse, om jag säger så.

Vi var en liten arbetarfamilj som blivit begåvade med en lägenhet i Bredäng i det så kallade miljonprogrammet. Snabblunchkåkar om ni förstår. I Bredäng bodde det försörjande folket, dom som jobbade för sig själva i allmänhet och för Sverige i synnerhet. En liten familjebil, en semestertur ut i det avlånga, konstigt doftande landet för att träffa släkten, den tjocka.

Nu var det så att jag hade drabbats av Hammarby Idrottsförening något alldeles förskräckligt. Plötsligt fanns det bara där. Som en uppenbarelse eller frälsning. Bajen med alla sina SM-tecken i hockey, 1968 var hockeyn inget att skryta med. Bandy tog sig fram och fotbollen hade åkt ur högsta serien något år tidigare. Varför jag drabbades av dom tiggerrandiga? Gud vet, jag vet inte, men jag vet att det hade varit lättare att fega ihop och ”hejade” på Brynäs eller Malmö eller något av de där gängen som vann och vann. Men inte brydde jag mig om att Djurgården vunnit SM-guld i fotboll något år innan. Inte ville jag hålla på någon bara för att dom var mästare.

Nä Bajen blev det. Skolan var sommarstängd och nu skrek tystnaden över det annars så stimmiga Bredäng. Nästan alla ungar hade dragit med sina föräldrar eller blivit bortforslade till diverse mormödrar och fastrar. Inte jag. Bilparkeringen mellan vårt hus och huset närmare centrum såg mest ut som en övergiven svettande asfaltsöken. Inte fan minns jag om det bara var jag kvar av kidsen i vår kåk. Kanske att Tomas på åttan var hemma, och om han var hemma då boxades vi säkert

på gräsmattan mellan kåken och sandplanen. Vi hade bara ett par boxhandskar så jag hade höger boxhandske och på vänstern en sliten hockeyhandske. Vi var båda högerhänta men boxhandskarna var mina så jag bestämde.

Matchen

Pappa hade en vecka kvar till semestern och det var just det som var en höjdare för mig. Vi var kvar i stan under den så kallade Juliaden. Juliaden var ett samlingsnamn för olika arrangemang som Stockholm stod bakom. Det kunde vara friidrott, cykel- eller simtävlingar. Kommer inte ihåg om det var kultur också, men detta år hade matchen mellan Stockholms Alliansen och det inbjudna utländska laget blivit en del i programmet och jag var i extas. Stockholm med lirare i första hand från dom tre stora klubbarna skulle möta ryska Dynamo, och vad mer var: I Stockholm skulle Ronnie Hellström vakta målet och i Dynamos bur stod den överjävlige tillika en av världens bästa målvakter genom tiderna Lev Jasjin. Trots att Lev var aktiv långt från Sverige så visste jag att han var en levande legend och tänk att jag som tioåring bosatt i betongen i Bredäng kände till honom och hans karriär, då förstår ni. Lev var en stor bit. 185 cm lång och 83 kilo tung. Våldigt ryskt utseende, allvarlig, lätt vild i håret, den lite sårade, plågade blicken och så var han alltid klädd i svart. Vi åkte tunnelbanan till Karlaplan och gick bort mot Stadion, den väg som vi så ofta gick under de här åren då vi hängde mycket på friidrottstävlingar, när våra kära föräldrar tillät.

I Stockholmslaget fanns följande Hammarbyare: Förutom Ronnie spelade den stenhårde tuffingen Sören Mannberg, en kis man inte skulle stå i vägen för och var man motståndarmålvakt skulle man frukta Sörens kompakta, tunga skott. Den andra utespelaren från oss var en av Hammarbys största målskyttar och stjärnor genom tiderna, Rolf ”Kocken” Andersson, mannen med det fruktade målsinnet (49 mål på 47 seriematcher). ”Kocken” spelade aldrig för oss i Allsvenskan då andra klubbar, med pengar, ständigt var och slet i denna guldklimp, och det ska väl sägas att detta med pengar och klubbyten lockade honom under hela hans karriär. Men

det var ändå Ronnie som var den riktigt store vid den här tiden, även om "Kocken" och Sören hade hjältestatus dom med. Jag hade hunnit uppleva åtskilliga fantomräddningar av Ronnie på Söderstadion och en av mina polare skulle alltid vara Hellström, även om han spelade back, då vi delade upp och lirade tvåmål.

"Kocken" fick skriva många autografer.

Stadions läktare var tyvärr glest befolkade, även på den anskrämliga betongklumpen på kortsidan mot Östermalms idrottsplats var det utspridda skurar av sommarlata människor, det gråa missfostret som kallades fondläktaren. Fondläktaren såg ut som ett förortscentrum i betong som inte riktigt fått plats på marken utan hängde lite sådär på trekvart upp i luften. Min pappa köpte program och varsin glass och jag minns så väl hur jävla cool, eller ball som vi uttryckte oss då, Lev Jasjin var. Lugn, full kontroll och om han skulle behöva ingripa dom blixtnabba stegen, det fulländade språnget och som betongjuten satt bollen fast mellan hans svarta handskar. Det var väl bara knäskydden plus kanske strumporna som inte var svarta. Jag tror strumporna var blå med en liten tunn vit rand högst upp mot knäet. Lev tillskrivs att ha uppfunnit det moderna målvaktsspelet som gick ut på att skära av passningar, ibland utanför eget straffområde och överhuvudtaget hålla sig rätt långt ut från mållinjen. Att som målvakt delta mer i spelet helt enkelt. Dessutom slängde

han sig aldrig i onödan, det var mycket bättre att stå rätt placerad än att fara runt som en flygande guttaperkaboll mellan stolparna. Hans sätt att delta i spelet var unikt, han hade gärna bollen vid fötterna och deltog i passningsspelet. I den här matchen lurade han vår skyttekung "Kocken" Andersson larvigt enkelt med en enkel hälspark. Matchen blev lite enahanda då Dynamo tryckte på och sköt, nickade, klackade, ja allt gjorde de för att överlista Hellström från Hammarby, men tji fick dom.

Hellström var 19 år och han genomled sina dagar vid "fotbollsregementet" i Växjö med soldatkompisar som Östers Inge Ejderstedt, fin målskytt, och Per Olof Bild. Ronnie visste inte själv hur han lyckades avvärja alla ryska chanser. Vid flertalet tillfällen kom ryssarna i kanonlägen. Minst fyra gånger var dom helt fria. Dom sköt, dom försökte dribbla förbi Bajenkeepern, någon drog på en halvtaskig lobb, men Ronnie hade spikat igen. Dynamos center Zikov konstaterade: *Ruggigt! Jag trodde jag såg spöken på ljusa dagen.* Han (Zikov) som var en notorisk målskytt var fri två gånger men lyckades inte sätta dit bollen. Stockholmslirarna kämpade på bra och med den levande väggen längst bak kunde man till slut se hur den berömda ryska grinigheten spred sig. Vad dom än hittade på så var den där gängliga ynglingen i Pumadojorna där och avvärjde. Han tippade ett kanonhårt skott över, stenhårt gick han in i ett par höjddueller. Lev Jasjin blev mäkta imponerad av Ronnies storspel: Utan honom hade det svenska laget fått stryk med många mål. Fantastiskt tyckte Lev och tände ursäktande "inte bra för kondi-

tionen” en västerländsk cigarett. Lev pratade om ”Rio-Kalle” Svensson, som han hade goda minnen av efter Skånemålvaktens spel under Sverige-VM 1958, men visst kunde den där gängliga grabben i motståndarmålet bli lika bra, minst. Gänglig förresten, Ronnie hade tränat på sig sju kilo muskler under vintern. Som en besatt lyfte han skrot – hårdheten är viktig i luftduellerna.

Janne ”Lillen” Svensson gjorde Stockholmarernas mål på halvvolley och eftersom Ronnie spikade igen så slog Stockholm Dynamo Moskva med 1–0, vilket inte var dåligt med tanke på det lag dom ställde upp med. Visst, Dynamo Moskva hade ju haft bättre lag än den gästande upplagan 1968, men rysk fotboll var bra vid den här tiden. Rijabov rensade undan dom få gånger bollen var på gång mot Dynamos mål. 4-4-2 spelet hade slagit igenom och den här matchen bjöd på kul fotboll, helt på allvar var det ju inte men försök att inbilla mig att ett ryskt fotbollslag inte gör allt för att vinna även om det bara var en uppvisningsmatch.

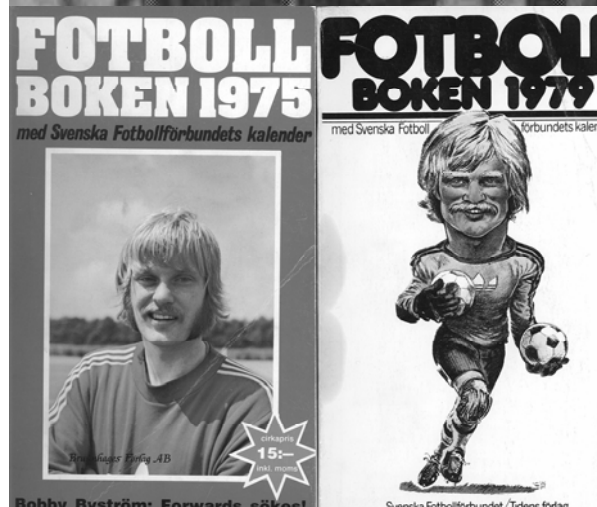
Lev Jasjin.

Lev Jasjin gav Ronnie Hellström en stor blöt puss och en riktig björnkram efter slutsignalen.

Förbundskaptenen Orvar Bergmark konstaterade: *Bättre målvaktsspel har jag inte sett i Sverige sen Rio-Kalle Svenssons storhetsdagar.* Hammarbys lagledare rynkade lite på näsan: ”Ronnies livs match? Snack, han är alltid så här bra men det är ju inte alltid han behöver bevisa det i division II.”

Jag stod upp och tjoade och min pappa Åke var mer än nöjd med underhållningen. Kanske skulle man vara lite orolig för ”Kockens”

form, men det var ju liksom inte något en tio-åring gick och grubblade på, sådant skulle växa fram med åren. Men vilka målvaktsgiganter vi, pappa och jag, fått beskåda. Hur många gånger har det funnits två sådana klassmålvakter samtidigt på Stadion sedan dess? Nä, kunde tro det.

Bobby Rystrom: Förwards säkel
Omslagspojken.